

TRASTA KOMERCBANKA

**AS "TRASTA KOMERCBANKA"
PAZIŅOJUMS PAR INFORMĀCIJAS ATKLĀŠANU
PAR PERIODU, KAS NOSLĒDZĀS
2009. GADA 31. DECEMBRĪ**

Rīga, 2010

Paziņojums tiek publiskots, ņemot vērā Finanšu un kapitāla tirgus komisijas apstiprinātas „Informācijas atklāšanas noteikumu” (spēkā no 11.05.2007.) prasības.

Noteikumi nosaka informācijas par bankas darbībai piemītošajiem riskiem, risku pārvaldīšanas mērķiem, metodēm un politikām, kā arī par pašu kapitāla prasībām un iekšējā kapitāla pietiekamību publiskošanas kārtību.

Banka ievēro noteikumu prasības individuāli un konsolidācijas grupas līmenī.

KONSOLIDĀCIJAS GRUPA

AS „TRASTA KOMERCBANKA” ir Grupas mātes sabiedrība, kurai tiek piemērotas informācijas atklāšanas prasības konsolidācijas līmenī. Bankas meitas uzņēmumu riska pārvaldīšana ir pilnībā integrēta Bankas riska pārvaldīšanas procesā.

Banka ir nodibinājusi divus Latvijas meitas uzņēmumus, t.i. SIA „TKB LĪZINGS” un SIA „TKB NEKUSTAMIE ĪPAŠUMI”, kas tika konsolidētas ar Banku pēc pilnas konsolidācijas metodes un ir pakļauti konsolidētai uzraudzībai:

- SIA TKB Līzings (reģ. Nr. 40003591059, Latvija, Rīga, Miesnieku 9)
- SIA TKB Nekustāmie īpašumi (reģ. Nr. 40003723143, Latvija, Rīga, Miesnieku 9) .

Konsolidācijas principi

Banka veica konsolidētā finanšu pārskata konsolidāciju ar saviem meitas uzņēmumiem saskaņā ar 27. Starptautisko grāmatvedības standartu. Meitas sabiedrības – ir sabiedrības, kuras kontrolē Banka. Kontrole pastāv, ja bankai ir tieša vai netieša ietekme uz sabiedrības finanšu un darbības politiku.

Konsolidācija tika veikta pamatojoties uz kontroli par uzņēmumu darbību, kas izriet no balsstiesību vairākuma meitas uzņēmumos.

Sagatavojot konsolidētos finanšu pārskatus, to posteņi tika novērtēti saskaņā ar vienotiem grāmatvedības principiem, kurus Grupa izmanto atbilstoši Starptautisko Finanšu Pārskatu Sagatavošanas Standartu, kas apstiprināti Eiropas Savienībā, un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas prasībām konsekventi no gada gadā. Ja kādas no meitas uzņēmumu izmantotajiem grāmatvedības principiem atšķīrās no Bankas lietotajiem, tad konsolidācijas nolūkos meitas uzņēmuma finanšu radītāji tika koriģēti. Meitas uzņēmumu finanšu pārskatu radītāji Grupas konsolidētajos finanšu pārskatos tika iekļauti lietojot pilnās konsolidācijas metodes.

Mazākuma līdzdalība ir tā daļa meitas uzņēmumos, kas tieši vai netieši nepieder Bankai. Mazākuma līdzdalība bilancē atspoguļo mazajiem akcionāriem piederošo meitas uzņēmuma nosakāmo aktīvu, pasīvu un iespējamo saistību patiesās vērtības daļu iegādes brīdī un mazākuma daļu pašu kapitāla kustībā kopš apvienošanās brīža. Mazākuma līdzdalība tiek atspoguļota pašu kapitālā.

Detalizētāka informācijas par meitas uzņēmumiem ir sniegta Bankas finanšu pārskatos par 2009.gadu.

RISKU KONTROLE UN VADĪŠANA

Ņemot vērā nebūtisko darījumu apjomu Grupas līmenī, Banka pārvalda tās darbībai raksturīgos riskus individuāli, izņemot kredītrisku, kurš tiek pārvaldīts Grupas līmenī. Risku pārvaldīšanai Grupas līmenī tiek piemērotas tas pašas procedūras, kas ir aprakstītas zemāk.

Vispārīgie principi

Bankas darbības risku pārvaldīšanai Banka regulāri identificē tās darbībai piemītošus būtiskus riskus. Banka regulāri novērtē, kādi riski var nelabvēlīgi ietekmēt tās darbību un darbības rezultātu sasniegšanu. Katram būtiskam riskam Banka izstrādāja atbilstošas risku pārvaldīšanas politikas un kontroles procedūras. Bankas risku kontrolei un pārvaldīšanai ir apstiprinātas Risku pārvaldīšanas politika, Kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa politika, Likviditātes pārvaldīšanas politika, Ārvalstu valūtas riska pārvaldīšanas politika, Valsts riska pārvaldīšanas politika, Kredītpolitika, Investīciju politika, Reputācijas risku vadības politika, Darbības atbilstības riska pārvaldīšanas politika, Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas politika un citas, kuras ir apstiprinājuši Bankas Valde un Padome. Attiecīgās politikas ir izstrādātas atbilstoši Bankas stratēģiskajam plānam un nepārtraukti tiek pilnveidotas, ievērojot tirgus un Bankas pamatdarbības attīstību.

Šīs politikas nosaka principus pēc kuriem Banka nosaka:

- ✓ vispārējās nostādnes, pēc kurām Banka vadās savā darbībā, lai samazinātu visa veida riskus, kas varētu novest pie zaudējumiem;
- ✓ riska darījumu un citu risku, kādiem savā darbībā ir pakļauta Banka, klasifikāciju;
- ✓ vispārējo ikdienas Bankas riska darījumu kontroli un tā pārvaldīšanu.

Bankas risku pārvaldīšanas politiku pamatmērķis ir aprakstīt un noteikt līdzekļu kopumu, ar kuru palīdzību tiktu maksimāli samazināta varbūtība Bankai ciest zaudējumus, gadījumos kad Bankas ieguldītie vai tai pienākošie līdzekļi netiktu atmaksāti laikā un pilnā apmērā, vai arī Banka nestu cita veida zaudējumus.

Bankas risku pārvaldīšanas politikas realizē Bankas Padome, Valde, Aktīvu-pasīvu pārvaldīšanas komiteja (turpmāk ALCO), Kredītkomiteja, Kredītu novērtēšanas komiteja, kā arī Bankas attiecīgās riska darījumu kontroles struktūrvienības.

Padome īsteno vispārēju Bankas darbības vadību, nodrošina Bankas statūtos noteikto mērķu un uzdevumu realizāciju. Kontroles īstenošanai pār riska vadības sistēmas izveidošanu Bankā Padome apstiprina iekšējās risku vadības politikas, nodrošina šādu politiku ievērošanu, efektivitātes analīzi un pilnveidošanu.

Valde veic ikdienas Bankas darbības vadību, nodrošina iekšējo dokumentu, kas nosaka riska vadības procedūras un noteikumus, pilnvaru un atbildības sadalījumu starp struktūrvienībām un riska vadības ziņojumu sniegšanas kārtību, izstrādāšanu un apstiprināšanu. Valde nodrošina Bankas darbības risku identificēšanu un pārvaldīšanu.

ALCO komiteja nosaka Bankas aktīvu un pasīvu struktūru; izstrādā, nosaka un kontrolē bilances un ārpusbilances pozīciju kontrolējošus parametrus - limitus aktīvu un pasīvu pozīcijām; pēc nepieciešamības nosaka uzkrājumu apjomu nedrošiem aktīviem, izņemot komerckredītu portfeli, kura uzkrājumu apjomus nosaka bankas Kredītkomiteja; nodrošina jebkurā brīdī Bankas spēju izpildīt savas tekošās finansiālās saistības; rūpējas par Bankas ilgtermiņa likviditāti, veidojot sabalansētu aktīvu/pasīvu termiņstruktūru; rūpējas, lai tiktu nodrošinātas ar finansu resursiem Bankas iespējamās aktivitātes; regulāri analizē, vērtē un kontrolē riskus, kas skar Banku; izstrādā un regulāri caurskata Bankas riskus ierobežojošos limitus; seko visu šo limitu ievērošanai; nosaka Bankas aktīvu/pasīvu (komerckredītu, starpbanku kredītu, vērtspapīru u.c.) portfeļus un to limitus; nosaka portfeļu pārvaldītājus un pārvaldes vadlīnijas; nosaka un vada Bankas korespondējošo attiecību politiku, ne retāk kā reizi ceturksnī veic korespondējošo banku novērtēšanu un stāvokli korespondējošos kontos.

Kredītkomiteja ir atbildīga par Bankas Kredītpolitikas izstrādi, kredītportfeļa izveidi un pārvaldīšanu Bankas Kredītpolitikas ietvaros; izskata jaunu aizdevumu pieteikumus un galvojumu

pieprasījumus, pieņem lēmumus par aizdevuma izsniegšanas nosacījumiem un izsniedzamo aizdevumu procentu likmju robežām; sistemātiski (ne retāk kā reizi mēnesī) pārbauda kredītportfeļa kvalitāti.

Kredītu novērtēšanas komiteja izstrādā noteiktās procedūras kredīta kvalitātes pasliktināšanas savlaicīgai identificēšanai, t.i., novērtēšanas un klasifikācijas galvenos kritērijus; regulāri pārskata izstrādātās procedūras un, nepieciešamības gadījumā, veic tajās izmaiņas; regulāri, bet ne retāk kā vienu reizi ceturksnī, veic Bankas kredītu kvalitātes novērtēšanu un klasifikāciju atbilstoši noteiktajai kredītriska pakāpei un pamatojoties uz izstrādātajiem novērtēšanas un klasifikācijas kritērijiem.

Kontroles komiteja regulāri strādā pie Bankas iekšējās kontrole sistēmas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanā uzlabošanas saskaņā ar izstrādātajiem un apstiprinātajiem plāniem.

Darbības atbilstības kontroles komiteja - Bankas izveidota struktūrvienība, kura ir atbildīga par darbības atbilstības riska identificēšanu, novērtēšanu un pārvaldīšanu. Darbības atbilstības risks ir risks, ka Bankai var rasties zaudējumi vai tai var tikt uzlikti tiesiski pienākumi, vai pret to var tikt piemērotas sankcijas, vai var pasliktināties tās reputācija, jo Banka neievēro vai pārkāpj atbilstības likumus, noteikumus un standartus.

Iekšējā audita nodaļa galvenais uzdevums ir Bankas iekšējās kontroles sistēmas efektivitātes neatkarīgs un objektīvs novērtējums un uzraudzība, lai palīdzētu Bankas Padomei, Valdei un struktūrvienībām efektīvāk pildīt savas funkcijas. Iekšējā audita nodaļa veic savu darbu saskaņā ar Padomē apstiprināto darbības plānu. Par katru veikto pārbaudi Iekšējā audita nodaļa sagatavo ziņojumu Bankas vadībai par atklātajiem faktiem un iekšējās kontroles sistēmas trūkumiem, politiku un procedūru pārkāpumiem, nepietiekami identificētiem vai pārvaldītiem riskiem un iesniedz ieteikumus atklāto trūkumu novēršanai.

Būtiskie riski, kuriem pakļauta Bankas darbība

Bankas darbība pakļauta šādiem riskiem:

- [kredītrisks;](#)
- [tirgus risks;](#)
- [procentu likmju risks;](#)
- [likviditātes risks;](#)
- [valsts risks;](#)
- [operacionālais risks;](#)
- [koncentrācijas risks;](#)
- [reputācijas risks;](#)
- [noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks;](#)
- [stratēģijas un biznesa risks.](#)

PAŠU KAPITĀLS

FKTK nosaka un uzrauga Bankas kapitāla pietiekamības prasības. Saskaņā ar FKTK noteiktajām kapitāla prasībām bankām jāuztur kapitāla rādītāji atbilstoši riska svērtajiem aktīviem virs noteiktā minimuma līmeņa. 2009.31. decembrī minimālais līmenis ir 8%.

Tabulā apkopota informācija par regulējošo minimālo kapitāla prasību ievērošanu un pašu kapitāla elementiem 2009. gadā (tūkst.latu):

	<u>Grupa</u> <u>2009</u>	<u>Banka</u> <u>2009</u>
PAŠU KAPITĀLS	32 293	32 724
<i>Pirmā līmeņa kapitāls</i>	<i>31 933</i>	<i>32 364</i>
Atbilstošs kapitāls	6 448	6 448
<i>Apmaksātais pamatkapitāls</i>	<i>6 337</i>	<i>6 337</i>
<i>Akciju emisijas uzcenojums</i>	<i>111</i>	<i>111</i>
Atbilstošas rezerves	25 758	26 188
<i>Rezerves kapitāls un pārējās rezerves, pārvērtēšanas rezerves un iepriekšējo gadu revidētā nesadalītā peļņa vai zaudējumi</i>	<i>27 398</i>	<i>28 181</i>
<i>Mazākuma līdzdalība</i>	<i>9</i>	<i>-</i>
<i>Kārtējā darbības gada revidētā peļņa vai kārtējā darbības gada revidētie (zaudējumi)</i>	<i>(1 628)</i>	<i>(1 972)</i>
<i>Pirmā līmeņa kapitālam atbilstošās pārvērtēšanas rezerves un patiesās vērtības izmaiņas</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Pārdošanai pieejamo citu finanšu aktīvu pārvērtēšanas rezerve</i>	<i>(21)</i>	<i>(21)</i>
Citi pirmā līmeņa kapitālu samazinoši elementi (-)	(273)	(272)
<i>Nemateriālie aktīvi</i>	<i>(273)</i>	<i>(272)</i>
<i>Otrā līmeņa kapitāls</i>	<i>3 717</i>	<i>3 717</i>
Otrā līmeņa kapitāla 2. grupa	3 717	3 717
<i>Subordinētais kapitāls</i>	<i>3 717</i>	<i>3 717</i>
<i>Pirmā līmeņa kapitāla un otrā līmeņa kapitāla samazinājums</i>	<i>(3 357)</i>	<i>(3 357)</i>
<i>Tiesību aktos noteiktais specifiskais pirmā līmeņa kapitāla un otrā līmeņa kapitāla samazinājums ¹</i>	<i>(3 357)</i>	<i>(3 357)</i>
KAPITĀLA PRASĪBU APRĒĶINA KOPSAVILKUMS	17 896	17 363
<i>Kreditriskā, darījumu partnera kreditriskā, atgūstamās vērtības samazinājuma riska un neapmaksāto piegāžu riska kapitāla prasību kopsūmā saskaņā ar standartizēto pieeju</i>	<i>13 384</i>	<i>13 545</i>
<i>Valsts institūcijas</i>	<i>47</i>	<i>47</i>
<i>Iestādes</i>	<i>1 944</i>	<i>1 944</i>
<i>Komerccabiedrības</i>	<i>6 804</i>	<i>6 984</i>
<i>Nodrošināts ar nekustamo īpašumu</i>	<i>144</i>	<i>144</i>
<i>Kavētie riska darījumi</i>	<i>2 058</i>	<i>2 035</i>
<i>Citi posteņi</i>	<i>2 387</i>	<i>2 391</i>
<i>Pozīcijas, ārvalstu valūtas un preču risku kapitāla prasību kopsūmā saskaņā ar standartizēto pieeju</i>	<i>386</i>	<i>336</i>
<i>Tirgojamie parāda instrumenti</i>	<i>114</i>	<i>114</i>
<i>Kapitāla instrumenti</i>	<i>110</i>	<i>110</i>
<i>Ārvalstu valūta</i>	<i>162</i>	<i>112</i>
<i>Operacionālā riska kapitāla prasība saskaņā ar pamatrādītāja pieeju</i>	<i>4 126</i>	<i>3 482</i>
KAPITĀLA PRASĪBU SEGUMS AR PAŠU KAPITĀLU (PĀRPALIKUMS (+) VAI IZTRŪKUMS (-))	14 397	15 361
KAPITĀLA PIETIEKAMĪBAS RĀDĪTĀJS (%)	14.44	15.08

¹ Saskaņā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas Bankas kredītu novērtējumu, Bankai ir nepieciešams izveidot papildus uzkrājumus 3 357 tūkstošu latu apmērā.

KAPITĀLA PRASĪBU IEVĒROŠANA UN IEKŠĒJĀ KAPITĀLA NOVĒRTĒŠANA.

Kapitāla pietiekamības novērtēšanas nolūkā un saskaņā ar savu kapitāla pietiekamības uzturēšanas stratēģiju Banka noteica kapitāla definīciju, kā kapitāla, rezervju un saistību elementu kopumu, kas ir brīvi pieejams Bankai ar parastiem darbības riskiem saistīto, bet vēl neidentificēto iespējamo zaudējumu segšanai. Kapitāla pietiekamības novērtējumā Banka izmanto „Pirmais pīlārs+” pieeju. Par pamatu ņemot regulējošās minimālās kapitāla prasības, kas ir noteiktas 8% apmērā no riska darījumu riska svērto vērtību kopsummas, un iekļaujot sekojošus riskus un vērtējuma metodes:

- ✓ kredītriska kapitāla prasībai - *standartizēto pieeju*;
- ✓ tirgus risku kapitāla prasībai - *standartizēto pieeju*;
- ✓ operacionālā riska kapitāla prasībai - *pamatrādītāju pieeju*.

Iekšējā kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa ietvaros Banka:

- ✓ izvērtē, vai aprēķinātās regulējošās minimālā kapitāla prasības kredītriskam, operacionālajam riskam un tirgus riskiem ir pietiekamas un Bankas darbībai atbilstošas;
- ✓ izvērtē riskus, kuriem nav noteiktas regulējošās minimālās kapitāla prasības un aprēķina būtisko risku segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru;
- ✓ nosaka kapitāla rezervi;
- ✓ nosaka kopējā risku segšanai nepieciešamā iekšējā kapitāla apmēru.
- ✓ Iekšējā kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa mērķis ir nodrošināt, ka Bankas kapitāls apmēra, elementu un to īpatsvara ziņā ir pietiekams Bankas pašreizējai un plānotajai darbībai piemītošo un varbūtējo risku segšanai.

Papildus obligātām regulējošām minimālajam kapitāla prasībām kredītriska, tirgus risku un operacionālā riska segšanai, Banka uztur papildu kapitālu sekojošo būtisko risku segšanai:

- ✓ koncentrācijas riski (kredītportfeļa koncentrācija, prasību pret kredītiestādēm koncentrācija, t.sk. valstu griezumā);
- ✓ noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks (AML);
- ✓ reputācijas risks,
- ✓ stratēģijas un biznesa risks.

Nosakot būtisko risku segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru, Banka atzīst risku diversifikācijas efektu. Diversifikācijas efekta noteikšanai Banka pielietoja Bāzeles-II dokumentā "*Range of practices and issues in economic capital modeling*" piedāvāto metodi „konstantā diversifikācija” (*Constant diversification*).

Veicot iekšējā kapitāla pietiekamības novērtēšanu par 2009.gadu Banka noteica iekšējā kapitāla pietiekamības līmeni ne mazāk kā 10%.

Pārskata perioda Bankas kapitāla faktiskā rādītāja analīze tiek sniegta zemāk tabulā:

	<u>2009</u>
	%
31. decembrī	15.08
Vidējais par periodu	16.55
Augstākais līmenis	17.52
Zemākais līmenis	14.83

Iekšējais kapitāla pietiekamības novērtēšanas process Bankā tiek veikts regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā. Kapitāla plānošana Bankā tiek veikta budžeta sastādīšanas procesa ietvaros. Budžeta sagatavošanas procesā Banka izstrādā arī plānotā kapitāla palielināšanas plānu, kura avoti var būt:

- ✓ pamatkapitāla palielināšana ar akciju emisiju palīdzību;
- ✓ subordinētā kapitāla piesaiste;
- ✓ darbības attīstības rezervju fondu veidošana no bankas peļņas;
- ✓ iepriekšējā darbības gada nesadalītā peļņa;
- ✓ tekošā gada auditētā peļņa (saņemot FKTK atļauju).

Ārkārtas gadījumos kad iestājas kapitāla pietiekamības rādītāja samazināšanas draudi zem noteiktām normām Banka izstrādā pasākumu plānu kapitāla pietiekamības uzturēšanai. Papildus iepriekš aprakstītajiem kapitāla palielināšanas avotiem plāns paredz:

- ✓ aktīvu kvalitātes uzlabošanu;
- ✓ aktīvu restrukturizāciju ar mērķi samazināt augsto risku grupu aktīvu īpatsvaru ;
- ✓ trešā līmeņa kapitāla elementu izmantošanu (saņemot Finanšu un kapitāla tirgus komisijas atļauju).

Bankas vadība nodrošina ikdienas kapitāla pietiekamības uzraudzību. Attiecīgās struktūrvienības regulāri sniedz informāciju ALCO komitejai un Valdei par iekšējā kapitāla pietiekamības līmeņa un minimālo regulējošo prasību ievērošanu, kā arī kapitāla pietiekamības scenāriju analīzi. Valde vismaz vienu reizi gadā sniedz ziņojumu Padomei par kapitāla stāvokli.

* * * * *